

Vergaderjaar 2013–2014

29 544

Arbeidsmarktbeleid

Nr. 520

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 april 2014

In de Regeling van Werkzaamheden van 20 maart jl. heeft mevrouw Karabulut (SP) mij gevraagd om een brief over de recente toename van de werkloosheid (Handelingen II 2013/14, nr. 65, Regeling van Werkzaamheden). Met deze brief voldoe ik aan dat verzoek.

Op 17 april jl. heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de werkloosheidscijfers over de maand maart bekendgemaakt. In maart is de werkloosheid met 7.000 personen gedaald tot 684.000 personen (nationale definitie, seizoensgecorrigeerd). Het werkloosheidspercentage komt daarmee uit op 8,7%. Deze daling van de werkloosheid volgt op een periode waarin de werkloosheid sinds december 2013 weer is gestegen. De afgelopen drie maanden nam de werkloosheid met gemiddeld 5 duizend personen per maand toe.

Het hoge niveau van de werkloosheid is pijnlijk en vereist daarom de onverminderde aandacht van het kabinet. Er zijn immers nog steeds veel mensen die geconfronteerd worden met baanverlies. Ook zijn er veel mensen die op zoek zijn naar werk omdat ze zich graag willen ontwikkelen – zoals jongeren – maar geen baan kunnen vinden. Voor al deze mensen is het hebben van werk enorm belangrijk: als bron van inkomen, als sociaal netwerk, als mogelijkheid tot zelfontplooiing en om het zelfvertrouwen te versterken.

De ontwikkeling van de werkloosheid de laatste maanden is niet onverwacht gegeven de ontwikkeling van de Nederlandse economie. In de afgelopen jaren hebben achterblijvende bedrijfsinvesteringen en consumptieve bestedingen, samen met de gematigde ontwikkeling van de relevante wereldhandel, geleid tot een daling van de vraag naar arbeid en daarmee de werkgelegenheid. Ook de stijging van het arbeidsaanbod heeft, met name in de eerste helft van 2013, bijgedragen aan de snel oplopende werkloosheid. Dat de werkloosheid in het najaar van 2013 daalde, was volgens het CBS en Centraal Planbureau (CPB) deels het

gevolg van een ontmoedigingseffect: werkzoekenden konden geen baan vinden en trokken zich daarom terug van de arbeidsmarkt. Dit is een verschijnsel dat zich vaker voordoet in een periode van laagconjunctuur.

Gelukkig zijn er signalen dat het weer de goede kant op gaat met onze economie. Hoewel er over het hele jaar 2013 sprake was van economische krimp, was er wel weer sprake van voorzichtige economische groei in het derde en vierde kwartaal van dat jaar. Het CBS heeft de groei in het vierde kwartaal inmiddels bijgesteld naar 0,9% ten opzichte van het kwartaal ervoor. Die groei lijkt zich nu door te zetten, afgaande op de ramingen van het CPB in het Centraal Economisch Plan (CEP) 2014. Voor 2014 voorziet het CPB een groei van ¾%, terwijl voor 2015 een groei van 1¼% wordt verwacht. Ook de voortdurende stijging van het consumenten- en producentenvertrouwen, de flinke stijging van de productie van de industrie en de stijging van de bedrijfsinvesteringen geven reden tot optimisme.

Zoals bekend reageert de werkloosheid vertraagd op economische herstel. In 2014 is er volgens het CPB nog sprake van een gemiddeld werkloosheidspercentage van 8¾%, maar het jaar daarop zal de werkloosheid dalen naar gemiddeld 8½%. Het kabinetsbeleid is er op gericht het economische herstel te ondersteunen en het tij op de arbeidsmarkt te keren. Zoals beschreven in mijn brief over de ontwikkeling van de werkloosheid en kabinetsmaatregelen om de werkloosheid te bestrijden van 30 januari jl.¹ is het uitgangspunt voor het kabinet daarbij het sociaal akkoord², dat het kabinet en de sociale partners in april 2013 sloten, en de afspraken in het begrotingsakkoord 2014.

Het sociaal akkoord bevat, naast hervormingen die de Nederlandse economie en arbeidsmarkt versterken, ook concrete maatregelen die op de korte termijn (langdurige) werkloosheid voorkomen en bestrijden. Daarbij is gekozen voor een integrale aanpak, waarbij maatregelen specifiek gericht worden op groepen die relatief zwaar getroffen worden door de olopende werkloosheid: jongeren en ouderen. Voor die laatste groep zijn onder meer mobiliteitsbonussen en proefplaatsingen instrumenten die werkgevers stimuleren om werkloze ouderen aan te nemen. Daarnaast zijn er extra middelen uitgetrokken voor re-integratie van oudere werklozen in het kader van het Actieplan UWV 55pluswerkt. Om werkloosheid onder jongeren te voorkomen en te bestrijden heeft het kabinet in maart 2013 de «Aanpak jeugdwerkloosheid» gepresenteerd. Ik heb uw Kamer over de voortgang van deze «Aanpak jeugdwerkloosheid» geïnformeerd in mijn brief van 4 april jl.³

Ook de afspraken in het begrotingsakkoord zijn er op gericht om de werkloosheid aan te pakken en de arbeidsmarkt verder te versterken. Zo maakt de premiekorting voor jongeren het financieel aantrekkelijker voor werkgevers om uitkeringsgerechtigde jongeren in dienst te nemen. Hiervoor is in totaal € 300 miljoen beschikbaar. Bovendien verbetert door de substantiële lastenverlichting de koopkracht. Zo is in 2014 het tarief in de eerste schijf van de inkomstenbelasting met 0,75 procentpunt verlaagd en de arbeidskorting met 374 euro verhoogd. In de komende jaren zal de arbeidskorting verder worden verhoogd. Dit is goed voor de binnenlandse bestedingen en daarmee voor de vraag naar arbeid.

Met de in het sociaal akkoord afgesproken sectorale plannen nemen werkgevers en werknemers maatregelen om de instroom van jongeren te

¹ Kamerstuk 29 544, nr. 503.

² Kamerstuk 33 566, nr. 15.

³ Kamerstuk 29 544, nr. 513.

bevorderen, vakkrachten te behouden en om werknemers die hun baan dreigen te verliezen van werk naar werk te begeleiden. Omdat niet alle sectoren en regio's in dezelfde mate en op dezelfde wijze door de crisis worden getroffen, is maatwerk per sector of regio nodig. Door tijdelijke cofinanciering van maatregelen in sectorplannen wil het kabinet de inspanningen van sociale partners ondersteunen. Hiervoor heeft het kabinet in totaal € 600 miljoen beschikbaar gesteld.

In de eerste tranche zijn er 37 plannen ingediend. Vervolgens heeft een zorgvuldige beoordeling plaatsgevonden, mede op basis van vaak nog intensieve contacten met de aanvragers. Inmiddels zijn 8 plannen definitief goedgekeurd: bouw, uitzendbranche, welzijn/jeugdzorg/kinderopvang, procesindustrie, schilders/onderhoud/afbouw, transport en logistiek, ict en primair onderwijs. Het streven is dat alle aanvragers nu binnen enkele weken duidelijkheid zullen krijgen.

Per 1 april is de tweede tranche geopend waarin partijen aanvragen voor cofinanciering kunnen indienen; inmiddels zijn 9 plannen ingediend. Dit aanvraagtijdvak loopt tot 31 mei. Bij de begrotingsafspraken 2014 is afgesproken dat vanaf de tweede tranche de middelen voor cofinanciering voor ten minste een derde gebruikt moeten worden voor bestrijding van jeugdwerkloosheid en bovendien dat afspraken over vervroegde uittreding niet langer voor cofinanciering in aanmerking komen. Over de voortgang rondom de sectorplannen zal ik uw Kamer nog in het voorjaar uitgebreid rapporteren.

Tot slot

Naast de huidige werkelijkheid van een gematigd herstel van een diepe crisis met hoge werkloosheid, zijn er in Nederland ook veel randvoorwaarden aanwezig die perspectief voor de toekomst bieden. Onder meer dankzij onze goed opgeleide beroepsbevolking, goede gezondheidszorg en uitstekende infrastructuur heeft Nederland nog steeds een goede uitgangssituatie met een sterke internationale concurrentiepositie. Al sinds 2007 behoort Nederland tot de top tien van meest concurrerende economieën ter wereld. Dat is een prestatie waar we trots op mogen zijn.

Tegelijkertijd laat het WRR-rapport *Naar een lerende economie* zien dat we niet stil kunnen blijven zitten. Toenemende globalisering en voortschrijdende technologische ontwikkeling vragen om een economie en arbeidsmarkt die zich kunnen aanpassen aan een snel veranderende omgeving. Het kabinet neemt daarom met breed draagvlak in het parlement, onder de sociale partners en onder maatschappelijke organisaties noodzakelijke maatregelen om onze economie te versterken.

Met de hervormingen op het terrein van de arbeidsmarkt, de (langdurige) zorg en de woningmarkt zet het kabinet belangrijke stappen richting een sterkere, wendbare economie. Onder meer via het energieakkoord, het natuurakkoord en de extra middelen die het kabinet uittrekt voor de kwaliteit van het onderwijs investeert het kabinet in duurzaamheid, scholing en innovatie. Met deze investeringen, het heldere perspectief op hervormingen en de concrete maatregelen die het kabinet neemt om mensen aan het werk te helpen en te houden biedt het kabinet de basis voor hersteld vertrouwen, waardoor economisch herstel de ruimte krijgt.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L.F. Asscher